

ಜಾಲಿ ಸಸ್ಯ ಕ್ರಿ.ಶ. 1878ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿತು. ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಹಗರಿಹಳ್ಳದ ಮರಳು ಆಷಾಢದ ಗಾಳಿಯ ರಭಸದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಮರಳ ದಿಬ್ಬಗಳು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕೃಷಿ ಸಚಿವರಾದ ನಾಗನ ಗೌಡರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೊಳೆದಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಸಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1977-84ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಹಸಿರಾಗಿಸಲು ವಿಮಾನದ ಮೂಲಕ ಕಾಡಿಗೆ ಜಾಲಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈಗ ಅವು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ನಗುತ್ತಿವೆ.

ಹಟ್ಟಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಯ ಸನಿಹದ ಹಿರನಗನೂರು ಕೆರೆ ನೋಡಲು ಹೋದಾಗ ಕೆರೆಯೇನು, ದಂಡೆಯೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದೊಡ್ಡೇರಿ ಕೆರೆ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿ 1650 ಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ದಂಡೆಯ 229 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ದೊಡ್ಡಕೆರೆ! ಆದರೆ ಜಾಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆವರಿಸಿದೆ. ಕೋಲಾರ ಮಡಿವಾಳದ ಬತ್‌ಕೆರೆಯಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾವಿರಾರು ಕೆರೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಡಿದರೂ ಚಿಗುರುವ ಜಾಲಿ ತುಂಬಿದೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೆರೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಕೆರೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆಧರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಹಣ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ದೊರೆಯುವ ಒಂದೆರಡು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಜಾಲಿ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗದು. ಇದು ಕಡಿದಂತೆ ಚಿಗುರುತ್ತದೆಂಬುದು ಜಾಹೀರಾದ್ದರಿಂದ ಕಡಿಯದೇ ಕಡಿದಿದ್ದೇವೆಂದು ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡುವ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳಿಗೆ

ಜಾಲಿಭಾಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ 42 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಕೆರೆಗೆ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ ನೂರಾರು ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾಲುವೆ, ಕಣಿವೆಯೆಲ್ಲ ಜಾಲಿ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಈ ಕಂಟಿ ಕಡಿದ ಬಳಿಕ ಕೆರೆಗೆ ನೀರು ಹರಿದು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಕೆರೆ ವಿಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಊರು ಮಾತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆರೆಗೆ ನೀರು ಬರಲು ತಡೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಜಾಲಿ ಕಡಿದು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಆದೇಶ ಕೂಡಾ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆರೆಯ ಕಳೆಯ ಮಹಾಜಗತ್ತು

ಕರಿಜಾಲಿ, ಇಂಗಳಾರ, ಆಪುಹುಲ್ಲು, ಕುಕ್ಕನಬಳ್ಳಿ, ಬಸವನಪಾದ, ಹಾಲಬಳ್ಳಿ, ಗಣಕಿಬೇರು, ಹುಲಗಲಿ (ಹೊಂಗಿ), ಕೊಚ್ಚಲಾಲಿ, ಹುಲಿಕಂಟಿ, ಗುಬ್ಬಿಕಂಟಿ, ದೊಡ್ಡಬೇವು, ಜವಾರಿಬಾರೆ, ನಾಯಿಶೇಂಗಾ, ಹೊನ್ನಾವರಕಿ, ಬಿದಿರು - ಹೀಗೆ ಕೆರೆ ಸಸ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡದು. ನೀರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ತರಹೇವಾರಿ ಹುಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ನೀರ್‌ಗಳ್ಳಿ, ಅಂತರಗಂಗೆ, ಜಾಲಿ, ಆಪು ಹುಲ್ಲುಗಳು ಕೆರೆ ನುಂಗಿದ ಪ್ರಮುಖ ಸಸ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಲಂಟಾನಾ, ಅಕ್ಕರಕೆ, ಕತ್ತೆಗುರಗ, ಅಲಬ, ನಾಯಿ ಹೆಸರು, ಯಾದಿಬಳ್ಳಿ, ವಟ್ಟೊಟ್ಟಿ ಹೀಗೆ ಕಳೆ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವೇ! ಹೊಳೆಸಾಲ ಅಂಬರಕಿಯಂತೂ ಕೆರೆದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಅದರ ಬೀಜ ನಮ್ಮ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ, ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಕಳೆಗಳು ಕೆರೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೊಲವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಶಿರಸಿಯ ಸೋಂಧಾದ ಕೆರೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮುಂಡಗೆ ಎಂಬ ಜಲಸಸ್ಯಗಳ

ಹಿಂದು ಆವರಿಸಿ ಕೆರೆಗೆ ಮುಂಡಗೆಕೆರೆಯೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಬೆಳಕಿಗಳ ಹಿಂದು ಇವನ್ನು ನಂಬಿ ವಲಸೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಕೆರೆ ಪಕ್ಷಿಧಾಮವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ.

ಹಾವೇರಿಯ ಬೆಳಗಲ್, ಚಿಕ್ಕಕೆರೆಯ ಚಿಕ್ಕಮದಿರೆಯ ಕೆರೆಯ ಹೂಳು ಪರಿಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆಂದು ತಜ್ಞರು ವರದಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ರೈತರು ಮಾತ್ರ ಯಾವತ್ತೂ ಹೂಳು ಪರಿಕ್ಷೆಯ ವರದಿ ನಂಬಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೂಳು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆರೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಜೇಕು (ಗೆಕು) ಸಸ್ಯ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಗಡ್ಡೆಗಳ ಸಹಿತ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬದುಕಿದೆ. ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಹೂಳಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಗಿ ವಿಪರೀತ ಕಳೆ ಬೆಳೆದು ಬೆಳೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಂದು ರೈತರು ಗೇಕು ಭಯಕ್ಕೆ ಹೂಳು ಒಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಸನದ ವಿಷ್ಣು ಸಮುದ್ರ ಕೆರೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪುನಶ್ಚೇತನವಾಯಿತು. ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೂಳು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕಂಗಾಲಾದರು. ಉಳುಮೆಗೆ ಹೊಲಕ್ಕಿಳಿದವರ ಕಾಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. 'ಚಿಗಟಿಮುಳ್ಳು' ಎಂಬ ಕಳೆ ಸಸ್ಯ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಬೀಜ ವರ್ಷವಾದರೂ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕರಗದು. ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬರಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹೂಳಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿತು, ನಂತರ ಯಾರೂ ಕೆರೆಯ ಹೂಳು ಒಯ್ಯಲಿಲ್ಲ. ಯಾವತ್ತೂ ಇಲ್ಲದ ಮುಳ್ಳುಕಳೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಹೇಗೆ? ಕಳೆಯ ಕಳ್ಳ ಪ್ರಯಾಣ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಊರೂರು

ಕೆರೆಯ ನೋಟ ಪರಿಸರದ ಓದೂ ಆಗಬೇಕು

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೆರೆ ನುಂಗಿರುವ ಜಾಲಿ